

I sagen:

Pressefotografforbundet

mod

Danske Bladudgiveres Samarbejdsudvalg

blev af nævnet angående vederlag for benyttelse af litterære og kunstneriske værker samt fotografier d. 4. juli 1967 afsagt sålydende

k e n d e l s e .

Mellem klagerne, Pressefotografforbundet, og de indklagede, Danske Bladudgiveres Samarbejdsudvalg, er der opstået tvist om størrelsen af det vederlag, som tilkommer medlemmerne af det klagende forbund, når disses fotografier genreproduceres i et dagblad. Da denne tvist ikke har kunnet løses ved forhandling mellem parterne, har klagerne ved klageskrift af 1. juli 1964 indbragt tvisten for det i henhold til § 16 i lov nr. 157 af 31. maj 1961 om retten til fotografiske værker nedsatte nævn angående vederlag for benyttelse af litterære og kunstneriske værker samt fotografier.

I sagens behandling har deltaget højesteretsdommer Henrik Tamm, landsretssagfører H. Fischer-Hansen og kontorchef i ministeriet for kulturelle anliggender W. Weincke.

Klagernes endelige påstand er sålydende:

De indklagede, Danske Bladudgiveres Samarbejdsudvalg tilpligtes at anerkende, at der for genreproduk-

tion i et dagblad af et fotografi, som er optaget af en fotograf, som ikke ved fotografiets optagelse var ansat ved det dagblad, i hvilket genreproduktionen forekommer, til fotografen skal betale et vederlag svarende til 50% af fotografiets pris ved salg til reproduktion første gang, beregnet efter den brug, som ved genreproduktionen gøres af fotografiet.

De indklagede påstår frifindelse.

I sagen har været afholdt mundtlig forhandling.

Sagens nærmere omstændigheder er følgende:

Efter § 7, stk. 3, i lov nr. 157 af 31. maj 1961 om retten til fotografiske billeder, der trådte i kraft den 1. oktober 1961, kan offentliggjorte fotografiske billeder mod vederlag gengives i dagblade i forbindelse med redegørelser for begivenheder af almindelig interesse.

I motiverne til § 7, stk. 3 (folketingstidende 1959/60 tillæg A, spalte 2801) udtales som begrundelse for bestemmelsen:

"I dagspressens nyhedsformidling benyttes gengivelser af fotografiske billeder i stadigt stigende omfang. Et krav om, at der i sådanne tilfælde forud for gengivelsen skulle indhentes samtykke fra fotografen eller fra andre berettigede, f.eks. bestilleren i henhold til § 12, ville i alt for høj grad vanskeliggøre pressens arbejde, og man har derfor i stk. 3 optaget en bestemmelse, der tillader dagbladene uden forud indhentet tilladelse at gengive fotografiske billeder i forbindelse med omtalen af begivenheder af almindelig interesse.

Fotografen eller den, som hans ret eventuelt er overgået til, har krav på vederlag, der i tilfælde af strid om dets størrelse kan kræves fastsat af et af undervisningsministeriet nedsat nævn, jfr. § 16.

Bestemmelsen i stk. 3 var ikke optaget i det i

betænkningen af 1951 optagne udkast til lov".

Ved overenskomst mellem på den ene side de indklagede, Danske Bladudgiveres Samarbejdsudvalg (Københavns Bladudgiver Forening, Organisationen af Bladudgivere i Provinsen og A/S Den socialdemokratiske Presse i Danmark), og på den anden side klagerne, Pressefotografforbundet, samt Pressebilledunionen er der fastlagt en bindende minimumsprisliste, hvori er anført størrelsen af de vederlag, medlemmerne af de nævnte pressefotograforganisationer har krav på, når deres billeder anvendes til reproduktion m.v. Overenskomsten, som er anmeldt til Monopoltilsynet, indeholder ikke tariffer med hensyn til genreproduktion af fotografier.

Sagens afgørelse har været stillet i bero af nævnet, idet der mellem parterne har været forhandlet om en forligsmæssig ordning.

Klagerne har til støtte for deres påstand anført, at det efter ordlyden og tilblivelsen af § 7, stk. 3, er klart, at denne lovbestemmelse omfatter genreproduktion af fotografier. Under folketingsudvalgets behandling af udkastet til fotografiloven fremsatte klagerne overfor folketingsudvalget kritik af § 7, stk. 3, idet man ønskede bestemmelsen ændret således, at der til reproduktion af fotografier skulle indhentes samtykke fra fotografen. Den fremsatte kritik blev ikke imødekommet ud fra den betragtning, at det for dagbladene ville være besværligt og ofte praktisk umuligt at indhente samtykke til fotografiers benyttelse.

Dagbladene har til dato ikke betalt vederlag for genreproduktion af fotografier, og når man fra klagerens side er afstået fra tidligere at søge sådanne krav gennemført, skyldes det, at man har fundet det na-

turligt først at indbringe spørgsmålet for nævnet under en sag mod indklagede som kollektivt organ for dagbladene.

. Til nærmere belysning af spørgsmålet om i hvilket omfang vederlag skal erlægges, er det nødvendigt at sondre mellem forskellige tilfælde.

Er der tale om bestilte fotografier, har det dagblad, som har bestilt fotografiet, ret til at genreproducere dette, jfr. lovens § 12. Det samme gælder i de tilfælde, hvor fotografen er fast ansat ved eller tilknyttet det dagblad, som benytter fotografierne, men her opstår vederlagsspørgsmålet, såfremt dette dagblad uden fotografens samtykke overdrager fotografiet til et andet dagblad, som genreproducerer billedet, eller såfremt et andet dagblad uden aftale tilegner sig dette. Med hensyn til free-lance fotograferne må det på baggrund af § 7, stk. 3, være klart, at dagbladet skal svare vederlag til fotografen i de tilfælde, hvor de pågældende billeder reproduceres mere end én gang, ligesom der også skal svares vederlag, såfremt billederne bringes i et andet dagblad.

Fastsættelsen af størrelsen af vederlaget for genproduktion må ske efter et skøn, men det vil være naturligt at fastsætte vederlaget med udgangspunkt i den foran nævnte minimumsprisliste. Endvidere peges der på, at Danmarks Radio i henhold til overenskomst med klagerne af 5. maj 1966 i tilfælde af genbenyttelse af et fotografi svarer 50% af det vederlag, som betales for første benyttelse. Endelig har klagerne henvist til dommen i Ugeskrift for Retsvæsen 1963 s. 549 (H) samt til et af klagerne tilvejebragt materiale om forholdene i udlandet.

De indklagede har - dog først umiddelbart inden den mundtlige forhandling - bestridt nævnets kompetence overfor indklagede, som er en sammenslutning af danske.

bladudgivere med den opgave at optræde i sager af fælles interesse for danske dagblade, men ikke har nogen beføjelse til at forpligte det enkelte dagblad. Klagerne kunne have rejst konkrete sager vedrørende spørgsmålet om vederlag for genreproduktion.

Videre gøres det gældende, at således som § 7, stk. 3, er optaget i fotografiloven, må den opfattes som en bestemmelse, der indskrænker den beskyttelse, loven i §§ 1 og 2 tillægger fremstilleren af fotografiske billeder. Bestemmelsen vedrører ikke de tilfælde, hvor fotografen har adgang til at sikre sig vederlag gennem aftale med dagbladene. En sådan adgang står ham ikke åben i de tilfælde, hvor et dagblad uden samtykke benytter et fotografisk billede, som er optaget til brug af et andet dagblad, og i et sådant tilfælde skal der erlægges vederlag i medfør af § 7, stk. 3. Nævnet må i øvrigt anses for inkompetent til at afgøre spørgsmål om, i hvilke tilfælde der i henhold til § 7, stk. 3, skal svares vederlag for genreproduktion.

De indklagede har under de stedfundne forhandlinger tilbudt at svare et vederlag på 33 1/3 % til pressefotograferne i de tilfælde, hvor disse efter § 7, stk. 3, har krav på vederlag for genreproduktion, og indklagerne finder fortsat et vederlagskrav som det påståede på 50% for højt.

Nævnet finder, at spørgsmålet om, hvor vidt der i henhold til § 7, stk. 3, i fotografiloven skal svares pressefotografer vederlag for genreproduktion af disses billeder i alle de af klagerne nævnte tilfælde, hører under domstolens afgørelse og således falder uden for nævnets kompetence.

Nævnet kan derimod ikke anse sig for afskåret fra i forhold til indklagede at træffe afgørelse om

størrelsen af det vederlag, hvor aftale ikke er truffet, skal ydes klagerne medlemmer, når disse kan fordre vederlag for genreproduktion i tilfælde, der omfattes af lovens § 7, stk. 3. Nævnet finder efter et skøn over samtlige sagens omstændigheder, at det vil være rimeligt at fastsætte vederlaget til 50% af størrelsen af det vederlag, fotografen har krav på, når hans fotografiske billeder første gang reproduceres i et dagblad.

T h i b e s t e m m e s :

De indklagede, Danske Bladudgiveres Samarbejdsudvalg, bør overfor klagerne, Pressefotografforbundet, anerkende, at vederlag i det omfang, hvori der i medfør af § 7, stk. 3, i lov nr. 157 af 31. maj 1961 om retten til fotografiske billeder tilkommer medlemmerne af den klagende organisation vederlag for genreproduktion af deres billeder i dagblade, vil være at udrede med 50% af størrelsen af det vederlag, der tilkommer medlemmerne for første reproduktion af fotografiske billeder i dagblade.

P. U. V.
sign. Tamm.
formand.